

ร่าง ยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมือง

๑. สถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อมูลพื้นฐาน

ไก่พื้นเมือง เป็นสัตว์ปีกที่มีต้นกำเนิดมาจากไก่ป่าในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย และจีนตอนใต้ มนุษย์ได้นำมาเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อและไข่สำหรับเป็นอาหารในรูปแบบการพึ่งพาอาศัยกัน วิวัฒนาการของไก่เป็นไปตามวิถีชีวิตของเจ้าของ สภาพแวดล้อม ภัยธรรมชาติและโรคระบาด อย่างไรก็ตามไก่ยังสามารถขยายจำนวนขึ้นมาใหม่ได้ จากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ หากตัวไหนแข็งแรงทนต่อโรคและสภาพแวดล้อมได้ก็จะอยู่รอดสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นไก่พื้นเมืองจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ไก่พื้นเมืองมีความหลากหลายทางพันธุกรรม มีจุดเด่นที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น ความต้านทานโรคและพยาธิ หารอาหารได้เองตามธรรมชาติ เติบโตและขยายพันธุ์ได้ภายใต้การเลี้ยงดูของเกษตรกรในชนบท และใช้อาหารท้องถิ่นร่วมกับอาหารสำเร็จรูปได้ดี มีลักษณะเนื้อและรสชาติ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถเลี้ยงในเชิงธุรกิจเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ไก่พื้นเมืองจึงควรได้รับการส่งเสริมและอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ข้อมูลการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ปี ๒๕๖๐ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองทั้งหมด จำนวน ๒,๔๓๐,๖๖๓ ราย โดยเลี้ยงไก่พื้นเมืองทั้งหมดจำนวน ๘๘,๘๕๘,๐๘๙ ตัว พื้นที่ที่มีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมากที่สุดในพื้นที่เขต ๓ จำนวน ๕๘๔,๗๔๖ ราย เขต ๔ จำนวน ๕๕๗,๐๒๐ ราย และเขต ๕ จำนวน ๓๔๕,๘๕๐ ราย โดยเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๒,๒๙๐,๒๓๙ ตัว ๑๖,๗๐๘,๓๖๑ ตัว และ ๑๓,๑๗๐,๙๓๗ ตัว ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงหลังบ้าน ให้แม่ไก่ฟักไข่และเลี้ยงลูกเอง จังหวัดที่มีเกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองมากที่สุด คือ นครราชสีมา มีจำนวน ๑๔๑,๕๙๖ ราย รองลงมาคือ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ สกลนคร และอุดรธานี และจังหวัดที่มีจำนวนไก่พื้นเมืองมากที่สุดคือ นครราชสีมา มีไก่พื้นเมือง จำนวน ๘,๔๘๕,๕๕๘ ตัว รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี นครปฐม เชียงราย และสุรินทร์ (ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในประเทศไทย ปี ๒๕๖๐ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์)

ปี ๒๕๖๑ มีกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๒๑ แปลง เกษตรกร จำนวน ๑,๑๓๓ ราย ไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๒๘,๐๕๘ ตัว กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวจะเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า มีระบบการฟักไข่โดยใช้ตู้ฟัก กระจายลูกไก่ให้สมาชิกเลี้ยง และมีการวางแผนการผลิตและการตลาดชัดเจน (ข้อมูลกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ ปี ๒๕๖๑) นอกจากนี้ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ จำนวน ๑๗ แห่ง ดำเนินการเลี้ยงแม่พันธุ์ไก่พื้นเมือง จำนวน ๖,๓๐๐ ตัว เพื่อผลิตลูกไก่พื้นเมือง จำนวน ๓๑๖,๐๕๖ ตัว/ปี สำหรับใช้สนับสนุนให้กับเกษตรกรและโครงการสำคัญต่างๆ

ไก่พื้นเมืองที่กรมปศุสัตว์คัดเลือกพันธุ์ไว้มี ๔ สายพันธุ์ ดังนี้

๑. ไก่เหลืองหางขาวบินทร์บุรี

ไก่พื้นเมืองไทย กรมปศุสัตว์ โดยศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์กบินทร์บุรีได้คัดเลือกพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ คือ เพศผู้มีสร้อยคอ สร้อยหลัง และสร้อยปีกสีเหลืองหรือเหลืองส้ม ขนลำตัวสีดำแซมกระขาว ขนหางสีดำแซมขาว ใบหน้าสีแดง หงอนถั่ว แข็งและปากสีเหลือง เพศเมีย มีปากและแข้งสีเหลือง ขนลำตัวสีดำ มีกระขาวเล็กน้อย อายุ ๑๒ สัปดาห์ เพศผู้มีน้ำหนักตัว ๑๒๗๙ กรัม เพศเมีย ๑๐๔๗ กรัม อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก ๑๘๙ วัน อัตราการให้ไข่ ๑๑๓ ฟอง/ตัว/ปี

๒. ไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่

ไก่พื้นเมืองไทยกรมปศุสัตว์ โดยศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ได้ทำการคัดเลือกพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ คือ เพศผู้มีสร้อยคอสีแดงประดู่ ขนหาง ขนลำตัว แข็ง ปากสีดำ ใบหน้าสีแดงอมดำ หงอนถั่ว เพศเมียมีลักษณะเหมือนเพศผู้ แต่ไม่มีขนสร้อยคอ ที่อายุ ๑๒ สัปดาห์ เพศผู้มีน้ำหนัก ๑,๓๕๔ กรัม เพศเมีย ๑,๑๐๔ กรัม ให้ไข่ฟองแรกเมื่ออายุ ๑๘๙ วัน อัตราการให้ไข่ ๑๓๕ ฟอง/ตัว/ปี

๓. ไก่แดงสุราษฎร์

ไก่พื้นเมืองไทย กรมปศุสัตว์ โดยศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี ได้ทำการคัดเลือกพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ คือเพศผู้มีสร้อยคอสีแดง ขนหางสีแดง -ดำ ขนลำตัวสีแดง แข็ง ปาก สีเหลือง ใบหน้าสีแดง หงอนถั่ว เพศเมีย ลักษณะเหมือนเพศผู้ ยกเว้นไม่มีขนสร้อยคอและมีหางสีแดง ที่อายุ ๑๒ สัปดาห์ เพศผู้มีน้ำหนักตัว ๑,๒๓๘ กรัม เพศเมีย ๙๖๔ กรัม อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก ๑๙๒ วัน และอัตราการให้ไข่ ๑๐๙ ฟอง/ตัว/ปี

๔. ไก่ชืท่าพระ

ไก่พื้นเมืองไทย กรมปศุสัตว์ โดยศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ท่าพระ ได้ทำการคัดเลือกพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ คือเพศผู้มีสร้อยคอขาวหรือสีงาช้าง ขนหาง ลำตัวสีขาว แข็ง ปาก สีเหลือง ใบหน้าสีแดง และหงอนถั่ว เพศเมีย ลักษณะเหมือนเพศผู้ยกเว้นไม่มีขนสร้อยคอ ที่อายุ ๑๒ สัปดาห์ เพศผู้มีน้ำหนักตัว ๑,๒๗๑ กรัม เพศเมีย ๙๘๙ กรัม อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก ๒๒๔ วัน อัตราการให้ไข่ ๑๑๖ ฟอง/ตัว/ปี

ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ดังนี้

๑. โรคระบาดสัตว์ปีก โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านในชนบทและไก่ชน ซึ่งยังไม่ปรับระบบการเลี้ยงเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good farm management, GFM) ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่าย

๒. ปัญหาด้านสายพันธุ์ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นการค้า หากใช้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้เป็นแม่พันธุ์จะให้ไข่น้อยเพียง ๘๐-๑๐๐ ฟอง/ปี ทำให้ผลิตลูกไก่ได้น้อย นอกจากนี้ ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้โตช้าในธรรมชาติ และไม่แข็งแรง ควรมีการคัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ทดแทน ขณะที่ไก่พื้นเมืองลูกผสม มีปัญหาด้านอัตราการเจริญเติบโต และคุณภาพซากยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากใช้ไก่พันธุ์ไข่เป็นแม่พันธุ์ ดังนั้นต้องมีการพัฒนาสายพันธุ์แม่ไก่ที่เหมาะสมของไทย

๓. ปัญหาด้านอาหารสัตว์ราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรูปแบบธุรกิจสูงขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น วัสดุเศษเหลือจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้ให้เป็นอาหารสัตว์มากขึ้น

๔. ปัญหาการใช้สารเคมีสังเคราะห์และยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค เนื่องจากสารเหล่านี้ก่อให้เกิดเชื้อดื้อยาในคน การนำสมุนไพรรักษาสุขภาพ (จุลินทรีย์

เอนไซม์ กรดที่ผลิตมาจากธรรมชาติ ฯลฯ) มาใช้จะช่วยทำให้ไก่พื้นเมืองมีสุขภาพดี โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์หรือยาปฏิชีวนะ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis)

จุดแข็ง (Strengths)

๑. มีไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ที่ได้รับการพัฒนา
๒. เนื้อไก่พื้นเมืองมีไขมันต่ำ นุ่ม แน่น
๓. แม่ไก่พื้นเมืองสามารถฟักไข่ได้เอง
๔. เลี้ยงลูกเก่ง
๕. ไก่ชนไทยมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ
๖. สามารถใช้อาหารที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำได้ดี

จุดอ่อน (Weaknesses)

๑. ขาดแหล่งกระจายพันธุ์
๒. ไม่รู้จักสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่ชัดเจน
๓. ไม่มีสายพันธุ์ลูกผสมที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว
๔. ใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงสายพันธุ์นาน
๕. ให้ผลผลิตไข่น้อย
๖. ต้นทุนในการผลิตไก่พื้นเมืองสูง
๗. ขาดระบบปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน

โอกาส (Opportunities)

๑. มีแหล่งพืชสมุนไพรหลายชนิด
๒. มีวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นหลากหลาย
๓. มีตลาดอาเซียนรองรับผลผลิตไก่พื้นเมือง
๔. ราคาจำหน่ายสูงกว่าไก่เนื้อ
๕. มีโรงงานผลิตวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ปีก
๖. มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานของไก่ชน
๗. มีเครือข่ายเกษตรกร
๘. มีแหล่งองค์ความรู้ด้านการผลิตไก่พื้นเมือง
๙. มีห้องปฏิบัติการวินิจฉัยโรคกระจายทั่วประเทศ
๑๐. มีสนามซ้อมและประลองไก่พื้นเมือง

อุปสรรค (Threats)

๑. โรงฆ่าไก่พื้นเมือง (สัตว์ปีก) ที่ได้รับมาตรฐาน GMP ในภูมิภาคมีน้อย
๒. อาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีราคาแพง
๓. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง
๔. ขาดมาตรฐานฟาร์มไก่ชน
๕. โรคระบาดสัตว์ปีก

๖. ไม้พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านยังไม่ถูกปรับระบบการเลี้ยงที่มีการป้องกันโรค
๗. ขาดผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ทำการส่งออกไม้พื้นเมืองไปต่างประเทศ
๘. ไม่มี พรบ. ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง
๙. ขาดศูนย์กลางข้อมูลทางด้านไม้พื้นเมือง

๒. ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

“ไม้พื้นเมืองวิถีไทย ระบบการผลิตปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน เป็นฐานการผลิตสู่ตลาดโลก”

พันธกิจ

๑. อนุรักษ์และพัฒนาไม้พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไม้พื้นเมือง
๓. จัดทำมาตรฐานการผลิตไม้พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
๔. วิจัยและพัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์ สุขภาพสัตว์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต
๕. พัฒนาระบบสารสนเทศเกษตรกรผู้เลี้ยงไม้พื้นเมือง
๖. เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคระบาดสัตว์ปีก
๗. ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายให้สอดคล้อง
๘. ศึกษา พัฒนาและส่งเสริมการตลาดไม้พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีการผลิตไม้พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไม้พื้นเมืองมีความเข้มแข็ง
๓. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ
๔. เพื่อพัฒนาการผลิตไม้พื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ไม้พื้นเมืองให้ได้มาตรฐานปลอดภัย
๕. เพื่อให้มีศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการผลิตไม้พื้นเมือง
๖. เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

เป้าหมาย

การผลิตไม้พื้นเมืองเข้มแข็งและมั่นคง ผลิตภัณฑ์คุณภาพดี มีรายได้ต่อเนื่องและมั่นคง ตลาดส่งออกยั่งยืน

ยุทธศาสตร์

ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก จำนวน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค
๓. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

โดยในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ มีรายละเอียด ได้แก่

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต

๑. กลยุทธ์ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์
  - ๑.๑ สนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองรวมตัวเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
  - ๑.๒ การรับรองสายพันธุ์และจดสิทธิบัตรไก่พื้นเมือง
  - ๑.๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกร
  - ๑.๔ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มต้นแบบ
  - ๑.๕ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่บุคคลทั่วไป
  - ๑.๖ สนับสนุนการอนุรักษ์และปรับปรุงพันธุ์ในระดับชุมชน
  - ๑.๗ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
  - ๑.๘ สนับสนุนการผลิตไก่พื้นเมืองตามแนวชายแดน
๒. กลยุทธ์ด้านการผลิต
  - ๒.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
  - ๒.๒ ส่งเสริมการผลิตให้มีความสอดคล้องผสมผสานและเกื้อกูลกันและกัน
  - ๒.๓ การให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่
  - ๒.๔ กำหนดให้มีแหล่งผลิต และจัดตั้งศูนย์เครือข่ายกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
  - ๒.๕ จัดตั้งศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน
  - ๒.๖ สร้างฟาร์มกระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์ดี
๓. กลยุทธ์ด้านการศึกษาวิจัย
  - ๓.๑ วิจัยอนุรักษ์สายพันธุ์ไทยดั้งเดิมและสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
  - ๓.๒ วิจัยสูตรอาหารที่เหมาะสมตามพื้นที่
  - ๓.๓ วิจัยเทคนิคการเลี้ยงที่มีผลตอบแทนสูงสุด และวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อย
  - ๓.๔ วิจัยการผลิตไก่อินทรีย์
  - ๓.๕ วิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่
  - ๓.๖ วิจัยความต้องการตลาดและต้นทุนการผลิต
  - ๓.๗ วิจัยต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - ๓.๘ วิจัยสมุนไพรช่วยในการเจริญเติบโต
  - ๓.๙ วิจัยพันธุ์ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ไข่ดก
๔. กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการองค์กร
  - ๔.๑ ปรับปรุงหรือแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย และธรรมนูญชุมชน
  - ๔.๒ จัดตั้งกองทุนความร่วมมือประกันความเสียหาย
  - ๔.๓ การสร้างเครือข่ายและองค์กรเกษตรกรและพัฒนาระบบการประสานงาน

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค

๑. กลยุทธ์ด้านการควบคุมป้องกันโรค
  - ๑.๑ ปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้สามารถป้องกันโรคได้
  - ๑.๒ พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันโรค
  - ๑.๓ การจัดทำหมู่บ้านปลอดโรคสัตว์ปีก
  - ๑.๔ ส่งเสริมสุขภาพโดยการรณรงค์ฉีดวัคซีน กระจายวัคซีนให้เพียงพอและทันเวลา
  - ๑.๕ มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านป้องกันควบคุมโรคสู่การปฏิบัติจริง
  - ๑.๖ พัฒนาการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
  - ๑.๗ การพัฒนามาตรการควบคุมโรคสัตว์ปีก
  - ๑.๘ การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัยโรค
๒. กลยุทธ์ด้านการวิจัย
  - ๒.๑ วิจัยระดับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคตอบสนองต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด
  - ๒.๒ วิจัยการใช้สมุนไพรเพื่อทดแทนสารปฏิชีวนะ
  - ๒.๓ วิจัยปัจจัยเสี่ยงทางระบาดวิทยาของโรคในไก่พื้นเมือง
  - ๒.๔ วิจัยการสร้างสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองต้านทานโรค

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน

๑. กลยุทธ์ด้านมาตรฐาน
  - ๑.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
  - ๑.๒ จัดทำมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
  - ๑.๓ จัดทำมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ไก่พื้นเมือง
  - ๑.๔ จัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองเพื่อการส่งออก
  - ๑.๕ พัฒนาการฆ่าและชำแหละไก่พื้นเมืองให้ถูกสุขอนามัย
  - ๑.๖ ผลักดันโรงฆ่าสัตว์ปีกขนาดเล็กให้ได้มาตรฐาน

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด

๑. กลยุทธ์ด้านการตลาด
  - ๑.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้า OTOP ในแต่ละพื้นที่โดยการสร้างเครื่องหมายการค้าประจำถิ่นให้ได้ GI
  - ๑.๒ การจัดงานไก่พื้นเมืองแห่งชาติ สนามประลองไก่ และประมูลไก่
  - ๑.๓ ส่งเสริมให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยว
  - ๑.๔ พัฒนาตลาดไก่พื้นเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ
  - ๑.๕ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

๑. กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ
  - ๑.๑ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองหลังบ้าน
  - ๑.๒ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
  - ๑.๓ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองกีฬาและสันตนาการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงและเข้มแข็งจากการเลี้ยงและผลิตไก่พื้นเมือง
๒. มีความมั่นคงทางด้านอาหาร
๓. ไก่พื้นเมืองได้รับการพัฒนาด้านการผลิต มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและปลอดภัย
๔. มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาจากการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๕. เพิ่มมูลค่าด้านการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

แผนงานโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมือง ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ	
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		รวม
๑. ด้านด้านการพัฒนาระบบการผลิต	๑.ฟาร์มกระจายสัตว์พันธุ์ดี	๑. โครงการเครือข่ายสัตว์พันธุ์ดี	จำนวนเครือข่าย	เครือข่าย	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๑	สพพ.
	๒ .เร่งรัด พรบ. ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง	๑. โครงการแก้ไขพรบ. ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง	จำนวนการจัดประชุมแก้ไข พรบ.	ครั้ง	๕	๕	๕	-	-	๐.๑	๐.๑	๐.๑	-	-	๐.๓	สกม. สพพ.
	๓.วิจัยสร้างสายแม่พันธุ์ลูกผสม	๑. โครงการสร้างไก่เนื้อไทยสายพันธุ์กรมปศุสัตว์(ไก่ซี x ไก่เนื้อทางการค้า)	๑. จำนวนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ไก่ซีท่าพระระดับฝูงปู่ย่าพันธุ์ (GGP)	ตัว	๕๐/๒๐๐	๕๐/๒๐๐	๕๐/๒๐๐	๕๐/๒๐๐	๕๐/๒๐๐	๒.๘๒	๐.๖๓๔	๐.๔๙๓	๐.๔๙๓	๐.๔๙๓	๔.๙๓๓	สพพ. กสส.
	๔.จัดตั้งศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ชุมชน	๑. โครงการจัดตั้งศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองชุมชน	๑. องค์กรความรู้ในการพัฒนาสายพันธุ์ไก่พื้นเมือง	แห่ง	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	สพพ. กสส.

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม	หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		
	๕.วิจัยปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ไข่ดก	๑. โครงการการพัฒนาพันธุ์ไก่พื้นเมือง (ประตูทางค้า เชียงใหม่)สายพันธุ์ไข่ดก	๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไข่ของไก่พื้นเมืองขึ้นอีก ๓๐ %	ตัว	๓,๓๖๐	๓,๓๖๐	๓,๓๖๐	๓,๓๖๐	๓,๓๖๐	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	-	๓.๒๓๓	สพพ.
	๖. วิจัยสร้างฝูงไก่ต้นพันธุ์เพื่อผลิตไก่ไข่ทางการค้า	๑. การสร้างฝูงไก่ต้นพันธุ์จำนวน ๔ สายพันธุ์เพื่อผลิตไก่ไข่ทางการค้า	๑. เลี้ยงไก่ต้นพันธุ์	ตัว	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๓๔.๖๒	๑๕.๒๒	๑๕.๒๒	๑๕.๒๒	๑๕.๒๒	๙๕.๔๙	สพพ.
	๗.ส่งเสริมการผลิตไก่พื้นเมืองตามแนวชายแดนและเฉพาะพื้นที่การค้า	๑.โครงการการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามแนวชายแดนและพื้นที่เฉพาะ	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	ราย	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๑.๕๘	๑.๕๘	๑.๕๘	๑.๕๘	๑.๕๘	๗.๙๐	กสส.

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม	หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		
	๘. พัฒนาการ ความรู้การ จัดการฟาร์มไก่ พื้นเมืองรายย่อย	๑. โครงการ ฝึกอบรม เกษตรกร “หลักสูตรการ จัดการเลี้ยง การเพิ่มมูลค่า และการตลาด ไก่พื้นเมือง”	จำนวน เกษตรกรที่ ได้รับการ พัฒนา ความรู้	ราย	๒๙๕	๒๙๕	๒๙๕	๒๙๕	๒๙๕	๐.๐๘๘๕	๐.๐๘๘๕	๐.๐๘๘๕	๐.๐๘๘๕	๐.๐๘๘๕	๐.๔๔๓	กสศ., กอง ผลิตภัณฑ์
	๙. การถ่ายทอด องค์ความรู้และ ตั้งศูนย์บริการ อาหารไก่ พื้นเมือง	๑. โครง ถ่ายทอดองค์ ความรู้ด้านการ ผลิตอาหาร สัตว์ปีกในพื้นที่ แปลงใหญ่	จำนวน เกษตรกร กลุ่มแปลง ใหญ่ที่ได้รับ การถ่ายทอด องค์ความรู้	ราย	-	๓๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐		๑.๙๕	๓.๒๕๕	๓.๒๕๕	๓.๒๕๕	๑๑.๗๒	กสศ
		๒. โครงการตั้ง ศูนย์เรียนรู้ อาหารไก่ พื้นเมืองใน พื้นที่แปลง ใหญ่	จำนวนศูนย์ เรียนรู้อาหาร ไก่พื้นเมือง	แห่ง	-	๖	๑๐	๑๐	๑๐	-	๑.๑๖	๑.๙๔	๑.๙๔	๑.๙๔	๖.๙๘๔	กสศ สยส

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ	
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		รวม
		๓. โครงการตั้งศูนย์อาหารไก่พื้นเมืองในแหล่งผลิตไก่พื้นเมืองแบบการค้า	จำนวนศูนย์บริการอาหารสัตว์ปีก	แห่ง	-	๕	๕	๕	๕	-	๑	๑	๑	๑	๔	กสส สออส
	๑๐.วิจัยและพัฒนาการใช้สมุนไพรทดแทนสารเคมีและปฏิชีวนะ	๑. โครงการสำรวจความไวยาของเชื้อที่พบในไก่พื้นเมือง	รูปแบบและแนวโน้มการดื้อยาของเชื้อ	จำนวนรูปแบบ	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒	๒	๒	๒	๒	๑๐	สสช สคบ อยส
		๒. โครงการวิจัยหาสารทดแทนยาปฏิชีวนะเพื่อลดการดื้อยาในไก่พื้นเมือง	ผลิตภัณฑ์ทดแทนยาปฏิชีวนะ	จำนวนผลิตภัณฑ์ทดแทน	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๑๐	สสช สคบ อยส
		๓. โครงการวิจัยอาหารเสริมชีวภาพในไก่พื้นเมือง	จำนวนอาหารเสริมชีวภาพ	ผลิตภัณฑ์	๕	๕	๕	๕	๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๒.๕	กสส สออส สคบ อยส สสช
		๔. โครงการเสริมสารสกัดจากสมุนไพรในไก่พื้นเมือง	จำนวนโครงการ	โครงการ	๕	๕	๕	๕	๕	๐.๓	๐.๓	๐.๓	๐.๓	๐.๓	๐.๓	กสส สออส สคบ อยส สสช

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม	หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		
๒. ด้านด้าน การพัฒนา ระบบการ ควบคุม ป้องกันโรค	๑. ยกระดับ ฟาร์มไก่พื้นเมือง หลังบ้านเข้าสู่ GFM	๑. โครงการ ๑ หมู่บ้าน ๑ ฟาร์มสัตว์ปีก	จำนวน หมู่บ้านที่เข้า สู่มาตรฐาน GFM	หมู่บ้าน	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	-	๘.๐๑๗	๘.๐๑๗	๘.๐๑๗	๘.๐๑๗	๓๒.๐๗	กสศ. สคป.
	๒. สร้าง มาตรฐานสนาม ซ้อมและชนไก่ให้ มีความปลอดภัย ทางชีวภาพ	๑. โครงการ สนามซ้อมไก่ ปลอดโรค	จำนวนสนาม ซ้อมไก่	แห่ง	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	-	๑	๑	๑	๑	๔	สคป.
	๓. การควบคุม การเคลื่อนย้าย สัตว์ปีก	๑. โครงการ ทำลายเชื้อโรค ยานพาหนะ ผ่านจุดตรวจ ๒. โครงการจุด ตรวจควบคุม การเคลื่อนย้าย สัตว์	จำนวน ยานพาหนะ ที่ได้รับการ ตรวจ ตรวจ จำนวนครั้ง ในการตั้งจุด ตรวจ	คัน ครั้ง	๕๐,๐๐๐ ๖๐๐	๕๐,๐๐๐ ๖๐๐	๕๐,๐๐๐ ๖๐๐	๕๐,๐๐๐ ๖๐๐	๕๐,๐๐๐ ๖๐๐	๑ ๑	๑ ๑	๑ ๑	๑ ๑	๑ ๑	๕ ๕	กสก กสก
๓.ด้านด้าน การพัฒนา ระบบและ รับรอง มาตรฐาน	๑.สร้าง มาตรฐานฟาร์ม ไก่ชน	๑. โครงการ พัฒนาความ เข้มแข็งกลุ่ม เกษตรกรผู้ เลี้ยงไก่ชน	จำนวน เกษตรกรที่ ได้รับการ พัฒนา ความรู้	ราย	-	๒,๔๐๐	๒,๔๐๐	๒,๔๐๐	๒,๔๐๐	๗.๓๘	๗.๓๘	๗.๓๘	๗.๓๘	๗.๓๘	๓๖.๙๑	กสศ., สคป.

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม	หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		
	๒. ส่งเสริมให้ สร้างโรงฆ่า GMP	๑. โครงการ พัฒนาโรงฆ่าไก่ พื้นเมืองเข้าสู่ GMP	จำนวนโรงฆ่า	แห่ง	๕	๕	๕	๕	๕	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๒๕๐	สพส.
	๓. ส่งเสริมการ สร้างและรับรอง มาตรฐานฟาร์ม ไก่พื้นเมืองแบบ ปล่อยอิสระ	๑. โครงการ รับรอง มาตรฐาน ฟาร์มไก่ พื้นเมืองแบบ ปล่อยอิสระ	จำนวนฟาร์ม ไก่พื้นเมืองที่ ยื่นขอรับการ รับรอง	ฟาร์ม	๑๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๑	๕	๕	๕	๕	๒๑	สพส. กสส.
๔. ด้านการ เพิ่ม ศักยภาพ การตลาด	๑. พัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้เป็น สินค้า premium	๑. โครงการ ยกระดับ ผลิตภัณฑ์จาก ไก่พื้นเมือง	จำนวน ผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์	๕	๕	๕	๕	๕	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๑	กผศ
	๒. วิจัยและ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้ตรงกับ ความต้องการของ ตลาด	๑. โครงการ สร้างการรับรู้ ผลิตภัณฑ์จาก ไก่พื้นเมือง	จำนวน ผลิตภัณฑ์	ชนิด	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๐.๑	๐.๑	๐.๑	๐.๑	๐.๑	๐.๕	กผศ
	๓. แปรรูป ผลิตภัณฑ์ภายใต้ เครื่องหมาย การค้าประจำถิ่น	๑. โครงการ แปรรูป ผลิตภัณฑ์และ สร้าง เครื่องหมาย การค้าไก่ พื้นเมือง ประจำถิ่น	จำนวน ผลิตภัณฑ์	ชนิด	๒	๒	๒	๒	๒	๐.๔๐	๐.๔๐	๐.๔๐	๐.๔๐	๐.๔๐	๒	กสส. กผศ

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม	หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		
	๔.แปรรูปผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายการค้าประจำถิ่นให้ได้ GI	๑. โครงการสร้างเครื่องหมายการค้า GI ในผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองประจำถิ่น	จำนวนสินค้า	ชนิด	๒	๒	๒	๒	๒	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๒	กสส. กผศ.
	๕. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการส่งออกไก่พื้นเมือง	๑. โครงการจัดแสดงสินค้าไก่พื้นเมืองในต่างประเทศ	จำนวนการจัดแสดง	ครั้ง	๒	๒	๒	๒	๒	๖	๖	๖	๖	๖	๓๐	กสส กรป และ กผศ.
	๖.สร้างอัตลักษณ์และการรับรู้ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ต่างๆ	๑. โครงการส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง	จำนวนการจัดงาน	ครั้ง	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๑	กสส. กผศ.
๖.ด้านด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ	๑.ศึกษาและเผยแพร่ประวัติไก่พื้นเมืองประจำถิ่นและไกชน	๑. โครงการจัดงานไก่พื้นเมืองแห่งชาติ	จำนวนผู้ร่วมงาน	ราย	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕	กสส.
		๒. โครงการสืบค้นประวัติไก่พื้นเมืองประจำถิ่น	จำนวนพันธุ์	พันธุ์	๒	๒	๒	๒	๒	๑.๐๗	๑.๐๗	๑.๐๗	๑.๐๗	๑.๐๗	๕.๓๔	กสส ,สพพ.

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม	แผนงาน/ โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ	
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		รวม
	๒.พัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลด้านไอทีพื้นเมือง	๑. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลไอทีพื้นเมืองประจำถิ่น	จำนวนข้อมูล	ฐาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	ศทท., กสส.
		๒. โครงการประกวดไอทีพื้นเมืองออนไลน์ระดับเขต และจังหวัด	จำนวนไอทีพื้นเมืองที่เข้าประกวด	ตัว	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	กสส. ศทท.